

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI**

SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI

JISMONIY MADANIYAT FAKULTETI

«SPORT PEDAGOGIK MAHORATINI OSHIRISH» KAFEDRASI

Ro'yxatga olindi
№ MD-5A112001-2_05
2019 y. «__»_____

«TASDIQLAYMAN»
SamDU rektori
_____ prof. R.I. Xalmuradov
«__»_____ 2019 y.

ZAMONAVIY SPORT INSHOATLARI

1-kurs

5A112001-Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar
Ta`lim sohasi:	110000 – Pedagogika
Magistratura mutahassisligi:	5A112001 – Jismoniy tarbiya va sport mashgulotlari nazariyasi va metodikasi

SAMARQAND – 2019

Fan dasturi Samarqand davlat universiteti jismoniy madaniyat fakulteti kengashida ko`rib chiqilgan va tavsiya qilingan (201__yil “__” _____dagi “__” – sonli bayonnoma)

Fakultet dekani:

dots.B.B.Kipchakov

Fan dasturi Samarqand davlat universitetida ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

B.B.Kipchakov. _____ Jismoniy madaniyat fakulteti «Sport pedagogik mahoratini oshirish» kafedrasida dotsenti

Taqrizchilar:

J.E.Eshnazarov, _____ SamDU «Jismoniy madaniyat nazariyasi va metodikasi» kafedra mudiri, professor.

Masharipov Y.M. _____ SamDU «Jismoniy madaniyat nazariyasi va metodikasi» kafedrasida dotsenti.

Fan dasturi Samarqand davlat universiteti o`quv uslubiy kengashining 201__ yil “__” _____dagi “__” –son majlis bayoni bilan ma`qullangan

O`quv uslubiy Kengash raisi:

prof.A.S.Soleev

Kirish

Ushbu dastur jismoniy tarbiyaning va sport mashg'ulotlarini tashkil etish va o'tkazishda moddiy texnikaviy asos hisoblanadi. Sport inshootlari fanida sport inshootlarini loyihalashtirish, sport inshootlaridan foydalanish, sport inshootlarining me'yoriy talablari o'rganiladi.

O'quv fanining maqsadi va vazifalari

Fanni o'qitishdan maqsad — Magistrlar sport amaliyotida keng qo'llaniladigan sport inshootlarini o'rganish, sport inshootlari haqida kerakli bilimni egallash va amalda ularni qo'llay bilish mahoratini o'rganish; sport inshootlaridan foydalanish va uni rivojlantirish muammolarini xal etishga mos bilim, ko'nikma va malakani shakllantirishdir. Fanning vazifasi sport inshootlariga oid ijodiy faoliyat tajribasini shakllantirish; har xil jihozlarni, qurilmalardan foydalanish, ularni tayyorlash qoidalari va usullari, mashg'ulotlardan o'tkazish uchun mustaqil joy tayyorlash sport inshootlarining atrof – muxitga ta'sirini to'g'ri hisobga olishni o'rgatishdan iborat.

Fan bo'yicha Magistrlarning bilimga, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar

—Sport inshooti o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

-sport amaliyoti sportchilarning sport inshootlari haqida kerakli bilimni egallash va amalda qo'llay bilish mahoratini o'rganishni ***bilishi kerak***;

- har xil jihozlarni, qurilmalardan foydalanish, ularni tayyorlash qoidalari va usullari, mashg'ulotlardan o'tkazish uchun mustaqil joy tayyorlash sport inshootlarining atrof – muxitga ta'sirini to'g'ri hisobga olishni bilish va tadbiiq etish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak***.

—oddiy va —murakkab harakat joy modeli. — Oddiy va —murakkab harakat joy modeli va tizimi. Xarakat va ta'sir etish muxiti xamda vositasi. Xarakat va ta'sir etish joyining paydo bo'lish qonuniyatlari. Xarakat ta'siroti joyini qurish prinsipi. Imorat va inshootlarini hajm

– rejalashtirish qarorlari. Hajm – rejalashtirish qarorlari modeli. Imorat va inshootlarini qurilish qismlari va funksional elementlari. Hajm – rejalashtirish qarorlariga sport – pedagogika, sanitariya – gigiyena texnik va iqtisodiy talablarning yo'nalishlarni rivojlantirish ***malakalariga ega bo'lishi kerak***.

Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviy ketma-ketligi

Sport inshooti fani asosiy ixtisoslik fani hisoblanadi. Dasturni amalga oshirish o'quv rejasida rejalashtirilgan jismoniy tarbiya tarixi, jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubiyati, fiziologiya, psixologiya, falsafa, ma'naviyat va ma'rifat asoslari, tanlangan sport turi nazariyasi va uslubiyoti fanlaridan yetarli bilim hamda ko'nikmalarga ega bo'lishlik talab etiladi.

Fanning jismoniy tarbiya va sportdagi o'rni

Jismoniy tarbiya va sportda jismoniy mashg'ulotlarni to'g'ri taqsimlashda zarur bo'ladigan bilim va ko'nikmalarni shakllantirish demakdir. Sport inshooti fanini o'rganish jarayonida bo'lajak o'qituvchi–ustozlar sport inshootining funksional texnologiya chizmasi, o'quv – mashq, sport – namoyish, jismoniy tarbiya – sog'lomlashtirish inshootlari funksional chizmasining paydo bo'lishi va ta'siri, sport inshootlarini ta'riflovchi ko'rsatkichlar: funksional, estetik, texnik, iqtisodiy inshootlarning asosiy foydalanish sifati va tayanch mashg'ulotlarni asoslashda professional–pedagogik malakalarni egallab olishlari zarur bo'ladi.

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Magistrlarning sport inshooti fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informasion-pedagogik texnologiyalarni tadbiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar va virtual stendlar foydalaniladi. Ma'ruza va amaliy darslarida mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

ASOSIY QISM

Sport inshootlari tarixi

Qadimgi dunyo, o'rta asr va yangi davr sport inshootlari haqida qisqacha tarixiy ma'lumot. Sport inshootlari tasnifi.

Sport inshootlari ko'rsatkichlarini quyish. Tasnif usullari. Asosiy yo'nalishi va muammolari.

Sport inshootlari nazariyasi

Sport inshootlarining shakli va o'lchamlarini tashkil etish

— Oddiy va —murakkab harakat joy modeli. —Oddiy va —murakkab harakat joy modeli va tizimi. Xarakat va ta'sir etish muxiti xamda vositasi. Xarakat va ta'sir etish joyining paydo bo'lish qonuniyatlari. Xarakat ta'siroti joyini qurish prinsipi.

Imorat va inshootlarini hajm – rejalashtirish qarorlari. Hajm – rejalashtirish qarorlari modeli. Imorat va inshootlarini qurilish qismlari va funksional elementlari. Hajm – rejalashtirish qarorlariga sport – pedagogika, sanitariya – gigiyena texnik va iqtisodiy talablarning ta'siri.

Sport inshootining funksional texnologiya chizmasi. O'quv – mashq, sport – namoyish, jismoniy tarbiya – sog'lomlashtirish inshootlari funksional chizmasining paydo bo'lishi va ta'siri.

Sport inshootlarini ta'riflovchi ko'rsatkichlar : funksional, estetik, texnik, iqtisodiy. Inshootlarning asosiy foydalanish sifati.

Sport inshootlarini loyihalash va qurishda asosiy tashkiliy holatlar

Loyihalashdagi asosiy holatlar. Maqsadi, vazifalari, loyixalash ishlari ishtirokchilari. Xujjatlashtiri. Loyixa – xisob – kitob xujjatlari. Sport inshootlari loyixasining asosiy ko'rsatkichlari. Loyixa ishlarini qabul qilish tartibi. Sport inshootlari qurishda asosiy xolatlar. Maqsadi, vazifalari, qurilish qatnashchilari. Qurish ishlari shakli va usuli. Qurilish texnologiyasi. Qurilish materiallari. Tabiiy va sun'iy materiallarining ta'rifi va tasnifi. Sport qurilishida ishlatish sohasi.

Mashg'ulot o'tkaziladigan joyning maxsus qoplamasi konstrukturasi. Muz, chim, yog'och, qattiq, qattiq bo'lmagan qoplamalar konstrukturasi. Texnik – iqtisodiy va foydalanish ko'rsatkichlari. Xizmat ko'rsatish va saqlash xususiyatlari.

Sport inshootlari faoliyatini rejalashtirish

Xo'jalik faoliyati asoslari. Rejalashtirish turlari. Xisob, reja, texnik–iqtisodiy va foydalanish ko'rsatkichlari. Kirim va chiqimlar. Foydalanish tannarxi.

Sport inshootlaridan foydalanishni tashkil etish

Funksional faoliyati. Xizmat ko'rsatish faoliyati.

Sport inshootlari pasporti. Sport inshooti huquqi va vazifalari. Faoliyat turlari: sportda pullik xizmat ko'rsatish, tashviqot, xo'jalik va xisob - kitob faoliyati. Faoliyat ko'rsatkichlari va mezoni.

Sport komplekslari, markazlari : bo'lim, brigada, markaziy qism, umumtuman.

Shahar va qishloqlarda sport inshootlari tarmoqlari. Qishloqlarda sport inshootlarini rejalashtirish

Aholiga jismoniy tarbiya tizimida xizmat ko'rsatishning zamonaviy konsepsiyasi va tashkil etish prinsipi. Inshootning shahar aholisiga xizmat ko'rsatish tarmoqlari. Shaharni rejalashtirish modeli. Jismoniy tarbiya va sport komplekslari xamda markazlari : turar joylarda, dam olish uylarida, tuman va shaxarda.

Inshootning qishloq axolisi uchun xizmat ko'rsatish tarmoqlari. Qishloq

tumanlarini rejalashtirish modeli. Jismoniy tarbiya va sport komplekslari, markazlari: bo'lim, markaziy qism, umumtuman.

Amaliy mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarda Magistrlar sport inshootlari arxitekturasi va ularning joylashishi, o'lchamlari va jihozlarini tahlil qilishni o'rganadilar.

Amaliy mashg'ulotlarning taxminiy tavsiya etiladigan mavzulari:

1. Fanga kirish. Sport inshootlari tasnifi
2. Basketbol uchun sport inshootlari
3. Voleybol uchun sport inshootlari
4. Qo'l to'pi uchun maydon oriyentasiyasi, o'lchamlari
5. Futbol maydoni oriyentasiyasi, o'lchamlari
6. Tennis maydoni oriyentasiyasi, o'lchamlari
7. Badminton maydoni oriyentasiyasi, o'lchamlari
8. Chim ustida xokkey maydoni
9. Yengil atletika uchun ochiq sport inshooti (sport yadrosi)
10. Qishki sport turlari uchun inshoot
11. Suzish suv havzasi
12. Kurash turlari uchun sport inshootlari
13. Boks uchun sport inshootlari
14. Oliy o'quv yurtlari sport inshooti
15. Maktab va o'rta maxsus ta'lim muassalari uchun sport inshootlari
16. Tanlab olingan sport turi uchun sport inshooti
17. Muz ustida xokkey maydoni
18. Sport asbob uskunalari joylashtirish sxemasi

Amaliy mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda Magistrlar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini amaliy masalalar, qiyoslar orqali yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida Magistrlar bilimlarini mustahkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish, ilmiy maqolalar va tezislarni chop etish orqali Magistrlar bilimini oshirish, masalalar yechish, mavzular bo'yicha taqdimotlar va ko'rgazmali qurollar tayyorlash, qonun va me'yoriy hujjatlardan foydalana bilish va boshqalar tavsiya etiladi.

Mustaqil ishni tashkil etishning shakli va mazmuni

Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakli bo'lib, quyidagilar hisoblanadi: sport inshootlariga doir maydon o'lchamlarini va tuzilishini o'rganish, maydon sxemasini chizish, chizma sport inshootlariga oid tarixiy ma'lumotlarni o'rganish, ularni slaydlar ko'rinishida belgilash, ko'rsatmali qurollarda aks ettirish va boshqalar.

Mustaqil ish bajariladigan mavzular bo'yicha savolnomalar, testlarni tuzish, savollarga foydalanishga tavsiya etilgan adabiyotlardan foydalangan holda yozma tarzda javob berish, me'yoriy hujjatlardan foydalanish, har bir mavzu bo'yicha muammoli masalalarni hal qilish yo'llarini bayon qilish, tavsiyalar berish va boshqalar.

Mustaqil ishlarni tashkil etishning mazmuni: Magistrlar mustaqil ishlari mavzulari kelgusida bajariladigan kurs ishlari va bitiruv malakaviy ishlari mavzulari bilan uzviylikda bajariladi. Mustaqil ishlar uchun mo'ljallangan mavzular:

1. Axoliga jismoniy tarbiya tizimida xizmat ko'rsatishning zamonaviy konsepsiyasi. Asosiy tushuncha va holat. Tashkil etish prinsipi va funksional yo'nalishi.
2. Jismoniy tarbiya va sportkomplekslari xamda markazlari: turar joylarda, dam olish uylarida, tuman va shaharda.
3. Inshootning qishloq aholisi uchun xizmat ko'rsatish tarmoqlari. Qishloq tumanlarini rejalashtirish modeli. Jismoniy tarbiya va sport komplekslari, markazlari : bo'lim, markaziy qism, umumtuman.
4. — Sport inshootlari fanining ilmiy va umumiy asoslari sxemasini tuzish.
5. Sport inshootlarining tasniflari va xususiyatlari.
6. Sport inshootlarning loyihalashning asosiy ta'lablari va mezonlari.
7. Futbol maydoning tuzilish.
8. Volebol maydonchasining tuzilishi.
9. Suzish kompleksining alohida hususiyatlari
10. Buladigan olimpiya o'yinlariga zamonaviy sport inshootlari.

Dasturning informasion-uslubiy ta'minoti

Mazkur fanni o'qitish jarayonida ta'limning zamonaviy (xususan, interfaol) metodlari, pedagogik va axborot-kommunikasiya (media-ta'lim, amaliy dastur paketlari, prezentasion, elektron-didaktik) texnologiyalari qo'llanilishi nazarda tutilgan.

1. Maxsus moslamalar: Sport inshoot joylarini rejalashtirish elementlari. Tasnifi va terminologiyasi.

2. Qo'llanmalar: Sport inshoot joylarini tashkil etgan tekislikdagi va hajmdagi rejalashtirish lementlari.

3. Ko'rgazmaliy qurollar, sport inshootlari chizmalari va rasmlar.

Foydalaniladigan adabiyotlar royxati

1. Л.В.Аристовой. Визкультурно-Спортивные сооружения Под редакция 1999 г.
2. М.М.Султонова, Н.Ю.Янченко Sport inshootlari nazariyasi, shakli va o'lchamlari, Toshkent-1994 y
3. J.X.Umarov, A.Yu Chastoedova. Atlas po sportivnim soorujeniy im. Tashkent.2009.
4. Yu.A.Gagin. Sportivnie soorujeniya. Uchebnik dlya IFK. M., 1976 y

Qo'shimcha:

1. Burlakov.I.R. Neminushiy G.P. Sportivno-ozdorovitelnie soorujeniya ix oborudovanie - M.: Sport Akadem Press 2002 g.
2. Tatarintsev A.N. Osnovi stroitelstva otkritix ploskostnix soorujeniy -Tambov, 2010 y.

Internet saytlari

1. <http://www.aci.uz>
2. <http://www.zivonet.uz>
3. <http://www.sport.ru>
4. <http://www.infosport.ru/press/tpfk->
5. <http://www.infosport.ru>

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI**

SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI

JISMONIY MADANIYAT FAKULTETI

« SPORT PEDAGOGIK MAHORATINI OCHIRISH »

KAFEDRASI

Ro'yxatga olindi:

№ 221

201_y. «__»

«TASDIQLAYMAN»

O'quv ishlari bo'yicha prorektor
prof. A.S. Soleev.

«__» 2019 yil

ZAMONAVIY SPORT INSHOATLARI

FANINING

ISHCHI O'QUV DASTURI

1-kurs

5A112001 – Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar
Ta'lim sohasi:	110000 – Pedagogika
Magistratura mutahassisligi:	112001 – Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi

SAMARQAND – 2019

1. Fanning ishchi o'quv dasturi o'quv, ishchi o'quv reja va o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:

B.B.Kipchakov. Jismoniy madaniyat fakulteti «Sport pedagogik mahoratini oshirish» kafedrasida dotsenti

Taqrizchilar:

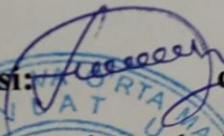
Berdikulov B.D. «Toyloq ixtisoslashgan Olimpiya zahiralari maktab internati direktori, Sport ustasi p.f.n. nomzodi

Eshnazarov J.E. SamDU «Jismoniy madaniyat nazariyasi va metodikasi» kafedrasida professori.

Fanning ishchi o'quv dasturi «Jismoniy madaniyat nazariyasi va metodikasi» kafedrasining 2019 yil "___" avgustdagi "1" – son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri: dots.O.E.Toshmurodov

Fanning ishchi o'quv dasturi «Jismoniy madaniyat» fakultet o'quv-uslubiy kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2019 yil "___" avgustdagi "1" – sonli bayonnoma).

Fakultet o'quv-uslubiy kengashi raisi: dots.O.E.Toshmurodov

Fanning ishchi o'quv dasturi «Jismoniy madaniyat» fakultet kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan ("___" avgust 2019 yil 1-sonli bayonnoma)

Fakultet kengashi raisi:

dots.B.B.Kipchakov

**Kelishildi:
o'quv uslubiy
boshqarma boshlig'i:**

dots.B.Aliqulov

Kirish

Ushbu dastur sport inshootlari fanining qadimgi dunyo o'rta asr va yangi davr sport inshootlari haqida ma'lumot. Sport inshootlarining kotigoriyalari, tasnifi, sport inshootlari texnologiyalari chizmasi, loyihalash va qurishda asosiy tashkiliy xonalar, shahar va qishloqlardagi sport inshootlari tarmoqlarini rejalashtirishni qamraydi.

O'quv fanining maqsadi va vazifalari

Fani o'qitishdan maqsad – talabalarda sport inshootlari fani bo'yicha kerakli nazariy bilimni egallash va amalda ularni qo'llay bilish mahoratini o'rganish

- sport inshootlaridan foydalanish va uni rivojlantirish muammolarini hal etishni bilish, ijodiy faoliyat tajribasini shakllantirish.

Faning vazifasi - sport pedagogikasi faoliyati uchun eng maqbul sharoitni yaratish, uni topish, tushuntirish

- Jismoniy tarbiya mashg'ulotlari o'kaziladigan joydan unumli foydalanish va maqsadga muvofiq holatda ishlatish.

Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakasiga qo'yiladigan talablar

- «Sport inshootlari» o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- qadimgi dunyo o'rta asr va yangi davr sport inshootlari haqida ma'lumot.

- Sport inshootlarining kotigoriyalari

- Sport inshootlarining tasnifi

- Sport inshootlari texnologiyalari chizmasi va loyihalash

- Shahar va qishloqlardagi sport inshootlari tarmoqlarini rejalashtirish

- Sport o'yinlari maydonlari va gimnastik shaharchalarni o'lchamlari bilan tanishtirish usullarini *bilish kerak*;

Ko'nikma – talabalar sport inshootlari fanidan sport o'yinlari maydonlari va gimnastik shaharchalarni ko'rish, ularni talab darajasida chizmalarini chizish va rasmlarga olish, *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak*;

Malaka – Sport inshootlari fani o'quv materiallari mazmuni har hil jihozlar, qurilmalardan foydalanish ularni tayyorlash qoidalari va usullari, harakat va mashqlarga mustaqil joy tayyorlash, sport inshootlarining atrof – muhitga ta'sirini to'g'ri hisobga olishni ko'ra bilish *malakalariga ega bo'lishi kerak*;

Fanning o'quv rejasidagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviy ketma – ketligi

- Sport inshootlari fani asosiy ixtisoslik fani hisoblanib 4-semestrda o'qitiladi. Dasturni amalga oshirish o'quv rejasida rejalashtirilgan pedagogik mahorat, pedagogik texnologiyalar, yosh fiziologiyasi va gigiyena, psixologiya, sport psixologiya, bolalar tibbiyot nazorati va davolash gimnastikasi, anatomiya, odam fiziologiyasi, jismoniy tarbiya gigiyenasi, jismoniy tarbiya nazariyasi va

metodikasi kabi fanlardan yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlik talab etadi.

Fanni ishlab chiqarishdagi o'rni

Jismoniy tarbiya va jismoniy madaniyat bakalavr tayyorlashda sport inshootlari asosiy vosita hisoblanib, kerakli nazariy bilimlarni egallash va amalda ularni qo'llay bilish, sport inshootlaridan foydalanish va ularni rivojlantirish muammolarini hal etishni bilish, yuqori mehnat madaniyatini tarbiyalash jamoat mehnat natijasida bunyod etilgan sport inshootlaridan foydalanishni bilish yetakchi rol o'ynaydi.

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Talabalarning sport inshootlari fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullardan foydalanish, Yangi innovasion – pedagogik texnologiyalarni tadbiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar, virtual stendlardan va sport jihozlaridan foydalaniladi. Ma'ruza va amaliy darslariga mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

«Zamonaviy sport inshootlari» fanidan mashg'ulotlarning mavzular va soatlar bo'yicha taqsimlanishi:

№	Mavzular nomi	Jami soat	Ma'ruza	Amaliy	Mustaqil ta'lim
1	Sport inshooti faniga kirish Qadimgi dunyo sport inshootlari to'g'risida ma'lumot. Sport inshooti fanining vazifasi va maqsadi Sport inshooti qadimgi davrdagi holati, qadimgi Gresiya va Rim davlatlarida o'yingohlarni (stadionlarni) asosiy tavsifi, o'rta asrlarda sport inshootlari 10-11 asrlarda sport inshootlarni qisqacha mazmuni. 15-16 asrlarga kelib sport inshooti taraqqiyoti. Yangilash davrda sport inshooti 18 asr oxiri 14 asrni boshlarida sport inshootlarini mohiyati 14 asrni o'rtalaridagi sport inshooti Olimpiada o'yingohlarini tavsiloti ham do'stlik mamlakatlarida sport inshooti va binolar. O'zbekistonda sport inshootlarini mohiyati va holati . Samarqand viloyatida sport inshooti bilan tan etilishini qisqacha mazmuni. Vazirlar mahkamasini respublikada sport inshootlarini rivojlantirish (milliy dastur asosida)	10	2	4	4
2	Sport o'yin maydonlari. (Sport turlari bo'yicha) O'yin maydonlarini standart holatidagilari mashg'ulot samaradorligini oshirishga yordam berish to'g'risida tushuncha. Sport o'yinlari maydonini ko'rishda yozgi va qishgi holatini kuzda tutish, sport maydonlaridan: a) Butalangan. B) Kam butalangan sport maydonlarini bosqichma-bosqich mohiyatini belgilab berish, sport o'yin maydonlarini o'lchamlarini aniq ifodalash. Voleybol, basketbol, futbol, qo'l to'pi, tennis, kichik va katta maydonlarni ko'p qavatli o'ylar oldiga o'rnatishni rejalashtirish va loyhalash to'g'risida ma'lumot. Maydonlarni jihozlash, UJR ni tarbiyalashda gimnastika, akrobatika maydonlarni ximoyati sport o'yin maydonlarni o'ziga xos tomonlari, to'g'risida qurilish jihatidan ularni o'ziga xos xususiyatlari sport maydonlarini o'rta maktab maxsus bilim yurtida, oliy o'quv yurtlarda majmuaviy tashkil etish.	20	6	6	8
3	Sport inshootlari nazariyasi. Sport inshootlarini shakli va o'lchamlari. Sport inshootlarining funksional-texnologiya chizmasi. O'quv-mashq, sport- namoyish jismoniy tarbiya va sop lomlashtirish inshootlari funksional chizmasining paydo bo'i's.ii va tas"iri. Sport inshootlarining klassifikatsiyasi va toifalanishi	14	2	6	6
4	Sport inshootlariga qo'yiladigan pedagogik va gigienik talablar. Sport inshootini turlari bo'yicha umumiy tushuncha, inshootlarini, toifalarini muhimligi. Sport inshooti va binoni o'quv mashg'uloti me'yorlari talabiga mos kelish holatlari va pedagogik, gigienik talablar aholi zich yashaydigan joylarda sport binolarni tashkil etish loyihalashtirish to'g'risida sport inshootini tasniflash jadvali binolarni xillari, ochiq, yopiq xillari to'g'risida tushuncha. Sport inshootini tuzilishi holati va uni bo'limlari (yordamchi sport inshootini o'z ichiga oladigan bo'limlari asosiy inshootlar, sport ishqibozlarini talablariga javob beradigan bo'limoari to'g'risida umumiy tushuncha).	10	2	4	4

5	Yengil atletika ochiq va yopiq sport inshootlari va kambutlangan maktablarda sport inshootlari. Yengil atletika uchun ochiq inshootlar yugurish yo'lakchasini umumiy ko'rinish va mohiyatlari, yo'lakni o'lchamlari, o'rnatilish holati.uzunlikka, balandlikka turgan sakrashlarni bevosita o'lchamlar har tomonlama ularni standart, nostandart holatini o'quv mashg'ulot jarayoniga ta'siri to'g'risida. Yadro irqitish granata uloqtirish maydonlarini o'rnatishda o'ziga xosligi ularni joylashishi sektorlarini asosiy sabablari yengil atletika bo'yicha ochiq va yopiq inshootlarini loyihalashtirish va rejalarini to'g'ri taqsimlash o'quv yurtlarida yengil atletika maydonini majmuoviy kurilishini o'ziga xos tomonlari.	18	6	6	6
6	Bolalar sport maydonchalarini qurish va foydalanish. Umumta'lim maktablarida sport inshootlari va maydonlari tasniflash. Bolalar bog'chasidagi inshoot va maydonlarni tarkibi, hunar texnika bilim yurtlarida sport inshootlari va maydoni, o'rta maxsus bilim yurtlarida sport inshootlari. Oliy o'quv yurtlarida sport inshoot va maydonlari sport inshootlardan to'g'ri foydalanish yo'llari, ularni sport turlaricha qarab to'g'ri taqsimlash va rejalashtirish. Sport binokorini gigiyenik shart sharoitlari bino va maydonlarni o'lchamlari har birini to'g'ri mujassamlash. Sport inshootini kurish holatlarida mutaxassislarni vazifalari.	12	2	4	6
7	Ochiq turdagi sport inshootlar xamda Yopiq sport inshootlar. O'yin maydonlari turlari (voleybol, basketbol, tennis, badminton, gandbol, chim ustida xokkey, futbol, regbi). Bolalar o'yin maydonlari va sport maydonlari. Ochiq inshoot maydonchalar jihozlari va qoplamalari. Ochiq maydonlar ekspluatatsiyasi. sport zallari (sport o'yinlari, boks, kurash, qilichbozlik, gimnastika va og'ir atlet'ka uchun). Universal sport zallari. Maktab sport zallari. Sport manejlari. Yopiq sport inshootlarining konstruktsiyasi va jihozlari. Tomoshabinlar uchun o'rindiqlar.	12	2	4	6
8	Shahar va qishloqlarda sport inshootlari tarmoqlari. Qishloqlarda sport inshootlarini rejalashtirish. Aholiga jismoniy tarbiya tizimida xizmat ko'rsatishning zamonaviy konsepsiyasi. Shahar aholisi uchun xizmat ko'rsatuvchi inshootlar tarmog'i. Sport markazlarini tashkil etish prinsiplari. Qishloq aholisi uchun sport inshootlari tarmoqlari. Qishloq sport komplekslarini rejalashtirish modeli	12	2	4	6
9	Sport inshootlarini loyihalash va qurish asoslari. Loyihalashtirishdagi asosiy holatlar. Loyiha-smeta xujjatlari. Sport xom-ashyolari va ularning qo'llanilishi. Sport inshootlarini qurish turlari.	12	2	4	6
10	Reabilitatsiya va imkoniyati cheklangan kishilar uchun sport inshootlarining hususiyatlari. Reabilitatsiya va rekreatsiya mo'ljallangan sport inshootlari. Ularni ekspluatatsiya qilishning o'ziga hos hususiyatlari. harakat imkoniyati cheklangan kishilar uchun ochiq sport inshootlari faoliyati va ularni jihozlash. Harakat imkoniyati cheklangan kishilar uchun yopiq sport inshootlari faoliyati va ularni jihozlash.	12	2	4	6
	Jami	130	28	44	58

Asosiy qism

Fanning nazariy mashg'ulotlari mazmuni

Fanga kirish. Qadimgi dunyo, o'rta asr va yangi davr sport inshootlari haqida qisqacha tarixiy ma'lumot. Sport inshootlari tasnifi. Sport inshootlari nazariyasi. Sport inshootlarini shakli va o'lchamlari, ularni shakllanishi hamda texnologiya chizmasi. Shahar va qishloqlarda sport inshootlari tarmoqlari. Qishloqlarda sport inshootlarini rejalashtirish, foydalanishni tashkil etish hamda sport maydonlari konstruksiyasi va materiallarini bilish.

Ma'ruza mashg'ulotlari

Zamonaviy sport inshooti faniga kirish

Qadimgi dunyo sport inshootlari to'g'risida ma'lumot. Sport inshooti fanining vazifasi va maqsadi

Sport inshooti qadimgi davrdagi holati, qadimgi Gresiya va Rim davlatlarida o'yingohlarni (stadionlarni) asosiy tavsifi, o'rta asrlarda sport inshootlari 10-11 asrlarda sport inshootlarni qisqacha mazmuni. 15-16 asrlarga kelib sport inshooti taraqqiyoti. Yangilash davrda sport inshooti 18 oxiri 14 asrni boshlarida sport inshootlarini mohiyati 14 asrni o'rtalaridagi sport inshooti Olimpiada o'yingohlarini tavsiloti ham do'stlik mamlakatlarida sport inshooti va binolar. O'zbekistonda sport inshootlarini mohiyati va holati. Samarqand viloyatida sport inshooti bilan tan etilishini qisqacha mazmuni. Vazirlar mahkamasini respublikada sport inshootlarini rivojlantirish (milliy dastur asosida)

Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3, Q4.

Sport o'yin maydonlari. (Sport turlari bo'yicha) O'yin maydonlarini standart holatidagilari mashg'ulot samaradorligini oshirishga yordam berish to'g'risida tushuncha. Sport o'yinlari maydonini ko'rishda yozgi va qishgi holatini kuzda tutish, sport maydonlaridan:

a) Butalangan. B) Kam butalangan sport maydonlarini bosqichma-bosqich mohiyatini belgilab berish, sport o'yin maydonlarini o'lchamlarini aniq ifodalash. Voleybol, basketbol, futbol, qo'l to'pi, tennis, kichik va katta maydonlarni ko'p qavatli o'ylar oldiga o'rnatishni rejalashtirish va loyhalash to'g'risida ma'lumot. Maydonlarni jihozlash, UJR ni tarbiyalashda gimnastika, akrobatika maydonlarni ximoyati sport o'yin maydonlarni o'ziga xos tomonlari, to'g'risida qurilish jihatidan ularni o'ziga xos xususiyatlari sport maydonlarini o'rta maktab maxsus bilim yurtida, oliy o'quv yurtlarda majmuoviy tashkil etish. Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3, Q4.

Sport inshootlari nazariyasi. Sport inshootlarini shakli va o'lchamlari.

Sport inshootlarining funksional-texnologiya chizmasi. O'quv-mashq, sport-namoyish jismoniy tarbiya va sop lomlashtirish inshootlari funksional chizmasining paydo bo'i's.ii va tas"iri. Sport inshootlarining klassifikatsiyasi va toifalanishi. Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3, Q4.

Sport inshootlariga qo'yiladigan pedagogik va gigienik talablar.

Sport inshootini turlari bo'yicha umumiy tushuncha, inshootlarini, toifalarini muhimligi. Sport inshooti va binoni o'quv mashg'uloti me'yorlari talabiga mos kelish holatlari va pedagogik, gigienik talablar aholi zich yashaydigan joylarda sport binolarni tashkil etish loyihalashtirish to'g'risida sport inshootini tasniflash jadvali binolarni xillari, ochiq, yopiq xillari to'g'risida tushuncha. Sport inshootini

tuzilishi holati va uni bo'limlari (yordamchi sport inshootini o'z ichiga oladigan bo'limlari asosiy inshootlar, sport ishqibozlarini talablariga javob beradigan bo'limoari to'g'risida umumiy tushuncha).Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3,Q4.

Yengil atletika ochiq va yopiq sport inshooti va kambutlangan maktablarda sport inshooti.

Yengil atletika uchun ochiq inshootlar yugurish yo'lakchasini umumiy ko'rinish va mohiyatlari, yo'lakni o'lchamlari, o'rnatilish holati.uzunlikka, balandlikka turgan sakrashlarni bevosita o'lchamlar har tomonlama ularni standart, nostandart holatini o'quv mashg'ulot jarayoniga ta'siri to'g'risida. Yadro irqitish granata uloqtirish maydonlarini o'rnatishda o'ziga xosligi ularni joylashishi sektorlarini asosiy sabablari yengil atletika bo'yicha ochiq va yopiq inshootlarini loyihalashtirish va rejalarini to'g'ri taqsimlash o'quv yurtlarida yengil atletika maydonini majmuoviy kurilishini o'ziga xos tomonlari.Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3,Q4.

Bolalar sport maydrnchalarini qurish va foydalanish.

Umumta'lim maktablarida sport inshootlari va maydonlari tasniflash. Bolalar bog'chasidagi inshoot va maydonlarni tarkibi, hunar texnika bilim yurtlarida sport inshooti va maydoni, o'rta maxsus bilim yurtlarida sport inshootlari. Oliy o'quv yurtlarida sport inshoot va maydonlari sport inshootlardan to'g'ri foydalanish yo'llari, ularni sport turlaricha qarab to'g'ri taqsimlash va rejalashtirish. Sport binokorini gigiyenik shart sharoitlari bino va maydonlarni o'lchamlari har birini to'g'ri mujassamlash. Sport inshootini kurish holatlarida mutaxassislarni vazifalari.Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3,Q4.

Shahar va qishloqlarda sport inshootlari tarmoqlari.Qishloqlarda sport inshootlarini rejalashtirish. Aholiga jismoniy tarbiya tizimida xizmat ko'rsatishning zamonaviy konsepsiyasi. Shahar aholisi uchun xizmat ko'rsatuvchi inshootlar tarmog'i. Sport markazlarini tashkil etish prinsiplari. Qishloq aholisi uchun sport inshootlari tarmoqlari. Qishlq sport komplekslarini rejalashtirish modeli.Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3,Q4.

« Zamonaviy sport inshootlari» fani bo'yicha ma'ruza mashg'ulotining kalendar tematik rejasi.

№	Ma'ruza mavzulari (barchasi)	Soat
1-SEMESTR		
1-mavzu: Zamonaviy sport inshooti faniga kirish Qadimgi dunyo sport inshootlari to'g'risida ma'lumot. Sport inshooti fanining vazifasi va maqsadi		
1.1.	Sport inshooti qadimgi davrdagi holati, qadimgi Gresiya va Rim davlatlarida o'yingohlarni (stadionlarni) asosiy tavsifi, o'rta asrlarda sport inshootlari 10-11 asrlarda sport inshootlarni qisqacha mazmuni. 15-16 asrlarga kelib sport inshooti taraqqiyoti. Yangilash davrda sport inshooti 18 oxiri 14 asrni boshlarida sport inshootlarini mohiyati 14 asrni o'rtalaridagi sport inshooti Olimpiada o'yingohlarini tavsiloti ham do'stlik mamlakatlarida sport inshooti va binolar. O'zbekistonda sport inshootlarini mohiyati va holati . Samarqand viloyatida sport inshooti bilan tan etilishini qisqacha mazmuni. Vazirlar mahkamasini respublikada sport inshootlarini rivojlantirish (milliy dastur asosida)	2

2-mavzu: Sport o'yin maydonlari.		
2.1.	(Sport turlari bo'yicha) O'yin maydonlarini standart holatidagilari mashg'ulot samaradorligini oshirishga yordam berish to'g'risida tushuncha. Sport o'yinlari maydonini ko'rishda yozgi va qishgi holatini kuzda tutish, sport maydonlaridan: a) Butalangan. B) Kam butalangan sport maydonlarini bosqichma-bosqich mohiyatini belgilab berish, sport o'yin maydonlarini o'lchamlarini aniq ifodalash. Voleybol, basketbol, futbol, qo'l to'pi, tennis, kichik va katta maydonlarni ko'p qavatli o'ylar oldiga o'rnatishni rejalashtirish va loyhalash to'g'risida ma'lumot. Maydonlarni jihozlash, UJR ni tarbiyalashda gimnastika, akrobatika maydonlarni ximoyati sport o'yin maydonlarni o'ziga xos tomonlari, to'g'risida qurilish jihatidan ularni o'ziga xos xususiyatlari sport maydonlarini o'rta maktab maxsus bilim yurtida, oliy o'quv yurtlarda majmuoviy tashkil etish.	6
3-mavzu Sport inshootlari nazariyasi Sport inshootlarini shakli va o'lchamlari.		
3.1	Sport inshootlarining funksional-texnologiya chizmasi. O'quv-mashq, sport- namoyish jismoniy tarbiya va sop lomlashtirish inshootlari funksional chizmasining paydo bo'i's.ii va tas"iri. Sport inshootlarining klassifikatsiyasi va toifalanishi	2
4-mavzu: Sport inshootlariga qo'yiladigan pedagogik va gigienik talablar		
4.1.	Sport inshootini turlari bo'yicha umumiy tushuncha, inshootlarini, toifalarini muhimligi. Sport inshooti va binoni o'quv mashg'uloti me'yorlari talabiga mos kelish holatlari va pedagogik, gigienik talablar aholi zich yashaydigan joylarda sport binolarni tashkil etish loyihalashtirish to'g'risida sport inshootini tasniflash jadvali binolarni xillari, ochiq, yopiq xillari to'g'risida tushuncha. Sport inshootini tuzilishi holati va uni bo'limlari (yordamchi sport inshootini o'z ichiga oladigan bo'limlari asosiy inshootlar, sport ishqibozlarini talablariga javob beradigan bo'limoari to'g'risida umumiy tushuncha).	2
5-mavzu Yengil atletika ochiq va yopiq sport inshooti va kambutlangan maktablarda sport inshooti.		
5.1.	Yengil atletika uchun ochiq inshootlar yugurish yo'lakchasini umumiy ko'rinish va mohiyatlari, yo'lakni o'lchamlari, o'rnatilish holati.uzunlikka, balandlikka turgan sakrashlarni bevosita o'lchamlar har tomonlama ularni standart, nostandart holatini o'quv mashg'ulot jarayoniga ta'siri to'g'risida. Yadro irqitish granata uloqtirish maydonlarini o'rnatishda o'ziga xosligi ularni joylashishi sektorlarini asosiy sabablari yengil atletika bo'yicha ochiq va yopiq inshootlarini loyihalashtirish va rejalarini to'g'ri taqsimlash o'quv yurtlarida yengil atletika maydonini majmuoviy kurilishini o'ziga xos tomonlari.	6
6-mavzu: Bolalar sport maydonchalarini qurish va foydalanish		
6.1.	Umumta'lim maktablarida sport inshootlari va maydonlari tasniflash. Bolalar bog'chasiidagi inshoot va maydonlarni tarkibi, hunar texnika bilim yurtlarida sport inshooti va maydoni, o'rta maxsus bilim yurtlarida sport inshootlari. Oliy o'quv yurtlarida sport inshoot va maydonlari sport inshootlardan to'g'ri foydalanish yo'llari, ularni sport turlaricha qarab to'g'ri taqsimlash va rejalashtirish. Sport binokorini gigiyenik shart sharoitlari bino va maydonlarni o'lchamlari har birini to'g'ri mujassamlash. Sport inshootini kurish holatlarida mutaxassislarni vazifalari.	2
7-mavzu: Ochiq va yopiq sport inshooti		
7.1	Ochiq turdagi sport inshootlar xamda Yopiq sport inshootlar. O'yin maydonlari turlari voleybol, basketbol, tennis, badminton, gandbol, chim ustida xokkey, futbol, regbi). Bolalar o'yin maydonlari va sport mavdonlari. Ocl-in maydonchalar jihozlari va qoplamalari. Ochiq maydonlar ekspluatatsiyasi. sport zallari	2

	(sport o'vinlari, boks, kurash, qilichbozlik, gimnastika va og'ir atlet'ka uchun). Universal sport zallari. Maktab sport zallari. Sport manejlari. Yopiq sport inshootlarining konstruksiyasi va jihozlari. Tomoshabinlar uchun o'rindiqlar.	
	8-mavzu Shahar va qishloqlarda sport inshootlari tarmoqlari. Qishloqlarda sport inshootlarini rejalashtirish	
8.1	Aholiga jismoniy tarbiya tizimida xizmat ko'rsatishning zamonaviy konsepsiyasi. Shahar aholisi uchun xizmat ko'rsatuvchi inshootlar tarmog'i. Sport markazlarini tashkil etish prinsiplari. Qishloq aholisi uchun sport inshootlari tarmoqlari. Qishloq sport komplekslarini rejalashtirish modeli	2
9.1	9-mavzu. Sport inshootlarini loyihalash va qurish asoslari.	
	Loyihalashtirishdagi asosiy holatlar. Loyiha-smeta xujjatlari. Sport xom-ashyolari va ularining qo'llanilishi. Sport inshootlarini qurish turlari.	2
10.1	10-mavzu Reabilitatsiya va imkoniyati cheklangan kishilar uchun sport inshootlarining hususiyatlari.	
	Reabilitatsiya va rekreatsiya mo'ljallangan sport inshootlari. Ularni ekspluatatsiya qilishning o'ziga hos hususiyatlari. harakat imkoniyati cheklangan kishilar uchun ochiq sport inshootlari faoliyati va ularni jihozlash. Harakat imkoniyati cheklangan kishilar uchun yopiq sport inshootlari faoliyati va ularni jihozlash.	2
	Jami:	28

Seminar mashg'ulotlarning tavsiya etilgan mavzulari

Zamonaviy sport inshooti faniga kirish

Qadimgi dunyo sport inshootlari to'g'risida ma'lumot.

Sport inshooti fanining vazifasi va maqsadi

Sport inshooti qadimgi davrdagi holati, qadimgi Gresiya va Rim davlatlarida o'yingohlarni (stadionlarni) asosiy tavsifi, o'rta asrlarda sport inshootlari 10-11 asrlarda sport inshootlarni qisqacha mazmuni. 15-16 asrlarga kelib sport inshooti taraqqiyoti. Yangilash davrda sport inshooti 18 oxiri 14 asrni boshlarida sport inshootlarini mohiyati 14 asrni o'rtalaridagi sport inshooti Olimpiada o'yingohlarini tavsiloti ham do'stlik mamlakatlarida sport inshooti va binolar. O'zbekistonda sport inshootlarini mohiyati va holati. Samarqand viloyatida sport inshooti bilan tan etilishini qisqacha mazmuni. Vazirlar mahkamasini respublikada sport inshootlarini rivojlantirish (milliy dastur asosida)

Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3, Q4.

Sport o'yin maydonlari. (Sport turlari bo'yicha) O'yin maydonlarini standart holatidagilari mashg'ulot samaradorligini oshirishga yordam berish to'g'risida tushuncha. Sport o'yinlari maydonini ko'rishda yozgi va qishgi holatini kuzda tutish, sport maydonlaridan:

a) Butalangan. B) Kam butalangan sport maydonlarini bosqichma-bosqich mohiyatini belgilab berish, sport o'yin maydonlarini o'lchamlarini aniq ifodalash. Voleybol, basketbol, futbol, qo'l to'pi, tennis, kichik va katta maydonlarni ko'p qavatli o'ylar oldiga o'rnatishni rejalashtirish va loyihalash to'g'risida ma'lumot. Maydonlarni jihozlash, UJR ni tarbiyalashda gimnastika, akrobatika maydonlarni

ximoyati sport o'yin maydonlarni o'ziga xos tomonlari, to'g'risida qurilish jihatidan ularni o'ziga xos xususiyatlari sport maydonlarini o'rta maktab maxsus bilim yurtida, oliy o'quv yurtlarda majmuoviy tashkil etish.

Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3,Q4.

Sport inshootlari nazariyasi.Sport inshootlarini shakli va o'lchamlari.

Sport inshootlarining funksional-texnologiya chizmasi. O'quv-mashq, sport-namoyish jismoniy tarbiya va sop lomlashtirish inshootlari funksional chizmasining paydo bo'i's.ii va tas"iri. Sport inshootlarining klassifikatsiyasi va toifalanishi.

Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3,Q4.

Sport inshootlariga qo'yiladigan pedagogik va gigienik talablar.

Sport inshootlari turlari bo'yicha umumiy tushuncha, inshootlarini, toifalarini muhimligi. Sport inshooti va binoni o'quv mashg'uloti me'yorlari talabiga mos kelish holatlari va pedagogik, gigienik talablar aholi zich yashaydigan joylarda sport binolarni tashkil etish loyihalashtirish to'g'risida sport inshootini tasniflash jadvali binolarni xillari, ochiq, yopiq xillari to'g'risida tushuncha. Sport inshootini tuzilishi holati va uni bo'limlari (yordamchi sport inshootini o'z ichiga oladigan bo'limlari asosiy inshootlar, sport ishqibozlarini talablariga javob beradigan bo'limoari to'g'risida umumiy tushuncha).

Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3,Q4.

Yengil atletika ochiq va yopiq sport inshooti va kambutlangan maktablarda sport inshooti.

Yengil atletika uchun ochiq inshootlar yugurish yo'lakchasini umumiy ko'rinish va mohiyatlari, yo'lakni o'lchamlari, o'rnatilish holati.uzunlikka, balandlikka turgan sakrashlarni bevosita o'lchamlar har tomonlama ularni standart, nostandart holatini o'quv mashg'ulot jarayoniga ta'siri to'g'risida. Yadro irqitish granata uloqtirish maydonlarini o'rnatishda o'ziga xosligi ularni joylashishi sektorlarini asosiy sabablari yengil atletika bo'yicha ochiq va yopiq inshootlarini loyihalashtirish va rejalarini to'g'ri taqsimlash o'quv yurtlarida yengil atletika maydonini majmuoviy kurilishini o'ziga xos tomonlari.

Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3,Q4.

Bolalar sport maydrnchalarini qurish va foydalanish.

Umumta'lim maktablarida sport inshootlari va maydonlari tasniflash. Bolalar bog'chasidagi inshoot va maydonlarni tarkibi, hunar texnika bilim yurtlarida sport inshooti va maydoni, o'rta maxsus bilim yurtlarida sport inshootlari. Oliy o'quv yurtlarida sport inshoot va maydonlari sport inshootlardan to'g'ri foydalanish yo'llari, ularni sport turlaricha qarab to'g'ri taqsimlash va rejalashtirish. Sport binokorini gigiyenik shart sharoitlari bino va maydonlarni o'lchamlari har birini to'g'ri mujassamlash. Sport inshootini kurish holatlarida mutaxassislarni vazifalari.

Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3,Q4.

Shahar va qishloqlarda sport inshootlari tarmoqlari.Qishloqlarda sport inshootlarini rejalashtirish. Aholiga jismoniy tarbiya tizimida xizmat ko'rsatishning zamonaviy konsepsiyasi. Shahar aholisi uchun xizmat ko'rsatuvchi inshootlar tarmog'i. Sport markazlarini tashkil etish prinsiplari. Qishloq aholisi

uchun sport inshootlari tarmoqlari. Qishlq sport komplekslarini rejalashtirish modeli.

Adabiyotlar: A. 1, A2, A3; Q1, Q3,Q4.

**«Zamonaviy sport inshootlari» fani bo'yicha amaliy mashg'ulotining
kalendar tematik rejasi.**

№	Ma'ruza mavzulari (barchasi)	Soat
1-SEMESTR		
1-mavzu: Sport inshooti faniga kirish		
Qadimgi dunyo sport inshootlari to'g'risida ma'lumot. Sport inshooti fanining vazifasi va maqsadi		
1.1.	Sport inshooti qadimgi davrdagi holati, qadimgi Gresiya va Rim davlatlarida o'yingohlarni (stadionlarni) asosiy tavsifi, o'rta asrlarda sport inshootlari 10-11 asrlarda sport inshootlarni qisqacha mazmuni. 15-16 asrlarga kelib sport inshooti taraqqiyoti. Yangilash davrda sport inshooti 18 oxiri 14 asrni boshlarida sport inshootlarini mohiyati 14 asrni o'rtalaridagi sport inshooti Olimpiada o'yingohlarini tavsiloti ham do'stlik mamlakatlarida sport inshooti va binolar. O'zbekistonda sport inshootlarini mohiyati va holati . Samarqand viloyatida sport inshooti bilan tan etilishini qisqacha mazmuni. Vazirlar mahkamasini respublikada sport inshootlarini rivojlantirish (milliy dastur asosida)	4
2-mavzu: Sport o'yin maydonlari.		
2.1.	(Sport turlari bo'yicha) O'yin maydonlarini standart holatidagilari mashg'ulot samaradorligini oshirishga yordam berish to'g'risida tushuncha. Sport o'yinlari maydonini ko'rishda yozgi va qishgi holatini kuzda tutish, sport maydonlaridan: a) Butalangan. B) Kam butalangan sport maydonlarini bosqichma-bosqich mohiyatini belgilab berish, sport o'yin maydonlarini o'lchamlarini aniq ifodalash. Voleybol, basketbol, futbol, qo'l to'pi, tennis, kichik va katta maydonlarni ko'p qavatli o'ylar oldiga o'rnatishni rejalashtirish va loyhalash to'g'risida ma'lumot. Maydonlarni jihozlash, UJR ni tarbiyalashda gimnastika, akrobatika maydonlarni ximoyati sport o'yin maydonlarni o'ziga xos tomonlari, to'g'risida qurilish jihatidan ularni o'ziga xos xususiyatlari sport maydonlarini o'rta maktab maxsus bilim yurtida, oliy o'quv yurtlarda majmuoviy tashkil etish.	6
3-mavzu Sport inshootlari nazariyasi Sport inshootlarini shakli va o'lchamlari.		
3.1	Sport inshootlarining funksional-texnologiya chizmasi. O'quv-mashq, sport-namoyish jismoniy tarbiya va sop lomlashtirish inshootlari funksional chizmasining paydo bo'i's.ii va tas"iri. Sport inshootlarining klassifikatsiyasi va toifalanishi	6
4-mavzu: Sport inshootlariga qo'yiladigan pedagogik va gigienik talablar		
4.1.	Sport inshootini turlari bo'yicha umumiy tushuncha, inshootlarini, toifalarini muhimligi. Sport inshooti va binoni o'quv mashg'uloti me'yorlari talabiga mos kelish holatlari va pedagogik, gigienik talablar aholi zich yashaydigan joylarda sport binolarni tashkil etish loyihalashtirish to'g'risida sport inshootini tasniflash jadvali binolarni xillari, ochiq, yopiq xillari to'g'risida tushuncha. Sport inshootini tuzilishi holati va uni bo'limlari (yordamchi sport inshootini o'z ichiga oladigan bo'limlari asosiy inshootlar, sport ishqibozlarini talablariga javob beradigan bo'limoari to'g'risida umumiy tushuncha).	4
5-mavzu Yengil atletika ochiq va yopiq sport inshooti va kambutlangan maktablarda sport inshooti.		
5.1.	Yengil atletika uchun ochiq inshootlar yugurish yo'lakchasini umumiy ko'rinish va mohiyatlari, yo'lakni o'lchamlari, o'rnatilish holati.uzunlikka, balandlikka turgan sakrashlarni bevosita o'lchamlar har tomonlama ularni standart, nostandart holatini o'quv mashg'ulot jarayoniga ta'siri to'g'risida. Yadro irqitish granata uloqtirish maydonlarini o'rnatishda o'ziga xosligi ularni joylashishi sektorlarini asosiy sabablari yengil atletika bo'yicha ochiq va yopiq inshootlarini loyihalashtirish va rejalarini to'g'ri taqsimlash o'quv yurtlarida yengil atletika maydonini majmuoviy kurilishini	6

	o'ziga xos tomonlari.	
6-mavzu: Bolalar sport maydonchalarini qurish va foydalanish		
6.1.	Umumta'lim maktablarida sport inshootlari va maydonlari tasniflash. Bolalar bog'chasidagi inshoot va maydonlarni tarkibi, hunar texnika bilim yurtlarida sport inshooti va maydoni, o'rta maxsus bilim yurtlarida sport inshootlari. Oliy o'quv yurtlarida sport inshoot va maydonlari sport inshootlardan to'g'ri foydalanish yo'llari, ularni sport turlaricha qarab to'g'ri taqsimlash va rejalashtirish. Sport binokorini gigiyenik shart sharoitlari bino va maydonlarni o'lchamlari har birini to'g'ri mujassamlash. Sport inshootini kurish holatlarida mutaxassislarni vazifalari.	4
7-mavzu: Ochiq va yopiq sport inshooti		
7.1	Ochiq turdagi sport inshootlar xamda Yopiq sport inshootlar. O'yin maydonlari turlari voleybol, basketbol, tennis, badminton, gandbol, chim ustida xokkey, futbol, regbi). Bolalar o'yin maydonlari va sport maydonlari. maydonchalar jihozlari va qoplamalari. Ochiq maydonlar ekspluatatsiyasi. sport zallari (sport o'vinlari, boks, kurash, qilichbozlik, gimnastika va og'ir atlet'ka uchun). Universal sport zallari. Maktab sport zallari. Sport manejlari. Yopiq sport inshootlarining konstruksiyasi va jihozlari. Tomoshabinlar uchun o'rindiqlar.	4
8-mavzu Shahar va qishloqlarda sport inshootlari tarmoqlari. Qishloqlarda sport inshootlarini rejalashtirish		
8.1	Aholiga jismoniy tarbiya tizimida xizmat ko'rsatishning zamonaviy konsepsiyasi. Shahar aholisi uchun xizmat ko'rsatuvchi inshootlar tarmog'i. Sport markazlarini tashkil etish prinsiplari. Qishloq aholisi uchun sport inshootlari tarmoqlari. Qishloq sport komplekslarini rejalashtirish modeli	4
9-mavzu. Sport inshootlarini loyihalash va qurish asoslari.		
9.1	Loyihalashtirishdagi asosiy holatlar. Loyiha-smeta xujjatlari. Sport xom-ashyolari va ularining qo'llanilishi. Sport inshootlarini qurish turlari.	4
10-mavzu Reabilitatsiya va imkoniyati cheklangan kishilar uchun sport inshootlarining hususiyatlari.		
10.1	Reabilitatsiya va reaktatsiya mo'ljallangan sport inshootlari. Ularni ekspluatatsiya qilishning o'ziga hos hususiyatlari. harakat imkoniyati cheklangan kishilar uchun ochiq sport inshootlari faoliyati va ularni jihozlash. Harakat imkoniyati cheklangan kishilar uchun yopiq sport inshootlari faoliyati va ularni jihozlash.	4
	Jami	44

Mustaqil ta'lim tashkil etishning shakli va mazmuni

1. Axoliga jismoniy tarbiya tizimida xizmat ko'rsatishning zamonaviy konsepsiyasi. Asosiy tushuncha va xolat. Tashkil etish tamoyili va funksional yo'nalishi.
2. Turar joylarda. dam olish uylarida, tuman va shaxarlarda joylashgan sport komplekslari hamda markazlari.
3. Inshootning qishloq aholisi uchun xizmat ko'rsatish tarmoqlari. Qishloq tumanlarini rejalashtirish modeli. Qishloq hududlarida joylashgan: bo'lim, markaziy qism. umum tuman sport komplekslari va markazlari.
- 4 "Zamonaviy sport inshootlari" fanining ilmiy va umumiy asoslari sxemasini tuzish.
5. Sport inshootlarining tasniflari va xususiyatlari.
6. Sport inshootlarini loyihalashning asosiy talablari va mezonlari.
7. Futbol maydonini tuzilishi.

8. Volevbol mavdonchasining tuzulishi.
9. Suzish kompleksining aloxida xususiyatlari.
10. Olimpiva o'vinlariga mo'liallangan zamonaviy sport inshootlari.
11. Sport inshootlarining hisob-kitob xuiiatlari.
12. Zamonaviy sport inshootlari faoliyatini rejalashtirish.

Talabalarning mustaqil ta'limining mazmuni va hajmi

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Berilgan topshiriqlar	Bajarish muddati	Hajmi (soat)	
4-SEMESTR					
1	Mavzular bo'yicha yozma referat	Adabiyotlardan konspekt qilish. Internet tarmog'idan ma'lumotlar olish.		20	
2	Chizmalar yig'ini (albom bilan)	Adabiyotlardan konspekt qilish. Internet tarmog'idan ma'lumotlar olish.		18	
3	Shahar sport inshoot va jihozlarini tasvirini taxlash	Adabiyotlardan konspekt qilish. Internet tarmog'idan ma'lumotlar olish.		20	
	Jami:			58	

Dasturning informatsion uslubiy ta'minoti

Mazkur fanni o'qitish jarayonida ta'limning zamonaviy metodlari, edagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash zarur. Deyarli barcha mavzular kompyuterdan foydalanib o'tilishi lozim. Dars zamonaviy kompyuter texnologiyalari taqdimot va multimediya vositalaridan foydalanilgan holda o'tiladi. Amaliy mashg'ulotlarida kichik guruhlar musobaqalari o'tkazish va yakka tartibda pedagogik texnologiyalarini qo'llash nazarda tutiladi.

«Zamonaviy sport inshootlari» fanidan talabalar bilimni reyting tizimi asosida baholash mezonlari

Talabaning Jismoniy tarbiya sport nazariyasi va uslubiyati fani bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarini baholashda quyidagi mezonlarga asoslaniladi.

Bilimlarni baholash usullari, mezonlari va tartibi	
Baholash usullari	Amaliy
	Nazorat shakllari Talabalar bilimni nazorat qilish oraliq va yakuniy baholashlar shaklida tashkil etiladi. Barcha baholashlar "5" balli tizimda o'tkaziladi.

Fan bo'yicha talabalar bilimni nazorat qilish va baholash	Tegishli fan bo'yicha auditoriya soatlari yig'indisi 60 soatgacha bo'lsa bitta, 60 soat va undan ortiq bo'lsa ikkita oraliq baholash o'tkazish belgilangan. Ushbu baholashlarning har biridan olingan baholarning o'rtachasi oraliq nazoratlarning umumiy natijasi hisoblanadi. Oraliq baholashlar fan xususiyatidan kelib chiqqan holda 1-Semestrda 1 marta, 2- semestrda 1 marta amaliy shaklda o'tkaziladi. Bunda talabaning darsdagi faolligi, uy bazifalarini bajarishi, mustaqil ta'lim mavzularini o'zlashtirishi hisobga olinadi. Talaba oraliq nazoratdan ijobiy (5 (a'lo), 4 (yaxshi) va 3 (qoniqarli)) baho bilan baholansa yakuniy nazoratga qo'yiladi. Talaba oraliq nazoratdan 2 (qoniqarsiz) baho olsa yoki oraliq nazoratni topshirmasa yakuniy nazoratga qo'yilmaydi. Talabaning fan bo'yicha bahosi yakuniy nazoratda olgan baho bo'yicha aniqlanadi. Yakuniy nazorat o'quv ishlari prorektori yoki o'quv – uslubiy boshqarma boshlig'i tomonidan tasdiqlagan jadval asosida amaliy shaklda o'tkaziladi. Takroriy baholashlar “OTM talabalarini bilimni nazorat qilish va baholash tartibi to'g'risidagi nizom” talablari asosida tashkil etiladi.
Baho	Fan bo'yicha talabalar bilimni baholash mezonlari
5 (a'lo)	Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, amalda ko'rsatib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda;
4 (yaxshi)	Talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, amalda ko'rsatib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda;
3 (qoniqarli)	Talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, amalda ko'rsatib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda;
2 (qoniqarsiz)	Talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi, amalda ko'rsatib berolmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda;

Foydalaniladigan adabiyotlar royxati

Asosiy:

1. Sultanova M.M, Yanchenko N.V Sport inshootlari nazariyasi, shakli va o'lchamlari Toshkent 1994 y

2. L.V.Aristovov . Fizkulturno-Sportivnie sooruieniva. 1999 v.
3. A.Yu.Chastoedova. B.R.Musaev. Uchebnoe nosobie istoriva razvitiva snortivnix sooruieniy: s drevnix vremen do nashix dney - Tashkent, "Tafakkur qanoti. 2014-168 c.
4. J.X.Umarov, A.Yu Chastoedova. Atlas po sportivnim soorujeniyam. Tashkent. 2009.
5. Yu.A.Gagin. Sportivnie soorujeniya. Uchebnik dlya IFK. M., FiS. 1976 y
6. Nurmuxamedov K.I, Filatov B.M Senoobrazovaniye na sportivnyx soorujeniyax v usloviyax perexoda k rьmochnoy ekonomike. Tashkent 1992 y
7. «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi» 1997 y.
8. O'zbekiston Respublikasining «Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida» gi Qonuni 1992 y.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Belov Yu.M «Olimpiyskiye stadiony: ix rol i znachenije kak sistema obrazuyushix faktorov Olimpiyskogo dvijeniya i fenomena urbanizma XX veka» 2001 y
2. Voronov. B.L, Kuzmichev Ye.V «Formirovaniye semi fizkulturno – sportivnyx soorujeniy s uchyotom atmosfernoy ekologii» 2002 y.
3. Korbut V.I i dr. Okazaniye uslug po fizicheskoy kulture i sportu naseleniyu na sportivnyx soorujeniyax v usloviyax rьmka iz opьta RSTO «Paxtakor», «Burevestnik», grebnaya baza UzGosIFK. Tashkent 1992 y

Internet saytlari

- 1.<http://www.edu.ru> va <http://www.edu.uz> – ta'lim saytlari.
- 2.<http://www.eqworld.ru> – adabiyotlarning elektron varianti.
- 3.<http://ru.wikipedia.org> – erkin ensiklopediya «Vikipediya».
- 4.<http://www.prepodu.net> – adabiyotlarning elektron varianti.
- 5.<http://www.twirpx.com> – adabiyotlarning elektron varianti.
- 6.<http://www.ziyonet.uz> - adabiyotlarning elektron variantlari
- 7.<http://www.referat.ru> - referat va elektron darsliklar